

Sara pe deal de Mihai Eminescu - comentariu literar

Comuniunea dintre sentimentul iubirii si al naturii este , de asemenea, puternic evidenta in Sara pe deal –in esenta ei o idila, care comunica patosul vietii intime si care sintetizeaza, pe o anume latura, peisajul rustic authton, caracteristic primei perioade din creatia erotica a lui Eminescu. Este vorba de vremea iluziilor si a idealurilor de tinerețe, cand poetul isi dorea, din toata fiinta lui, intalnirea cu iubirea desavarsita, cu plenitudinea clipei de iubire, traita in cadrul rustic obsesiv.

Aparuta in Convorbiri literare , la 1 iulie 1885, dupa ce poetul, fulgerat de Apollo, in 1883, ca si Hölderlin, intrase intr-o stare de intunecare din care n-avea sa mai iasa, Sara pe deal a fost conceputa inca din perioada studiilor vieneze, desavarsita la Iasi, in 1875, si incorporata apoi in postuma Eco-ultima forma a poemului Ondina, care proiecteaza sensurile poeziei erotice din aceasta perioada-perioada a nepotoliti sete de iubire si a unei continue cautari a iubitei ideale, sub semnul unei melancolii usoare, delicate.

Dar, oricare va fi fost peatunci, in anii studiilor vieneze, muza ce-si disputa intaietatea in inima si admiratia poetului, prin accentul ei sufletesc, ca si prin peisajul rustic in care se incadreaza , Sara pe deal face parte din ciclul de poezii care au izvorat din amintirea chipului scump al iubitei sale ipotestene- o Ileana sau poate, o Marie- raspunsa de moarte in frageda varsta , pe care poetul o deplange in Mortua est!.

Cu Sara pe deal viiunea poetului atinge insa o culme din cele mai inalte din punct de vedere estetic. Ca intr-un adevarat panou decorativ, stilizat cu maiestrie, totul este aici de o rara transparenta si de o neobisnuita claritate- trasaturi care izvorasc nu numai din conturul plastic delicat- trasaturi care izvorasc nu numai din conturul plastic delicat al poemului, dar si din echilibrul interior al versului, din misterioasa lui armonie.

Poemul Sara pe deal, asemenea unui cantec de dragoste, comunica emotia puternica a poetului, care asteapta cu infrigurare ceasul inserarii pentru a-si intalni iubita , pe deal, sub salcam. in asteptarea clipelor de fericire ce le va petrece in tovarasia iubitei, fiecare moment al amurgului, ce se lasa dinspre deal spre satul din vale, si fiecare amanunt al peisajului capata culori si proportii deosebite, care exprima, in esenta lor, triumful vietii, al bucuriei de a trai.

Mai intai, vadind aceeasi caracteristica si ampla sensibilitate a timpului si spatiului, care se contopesc adesea la Eminescu intr-un tot inefabil, poetul pleaca de la rasunetul buciului, care suna cu jale...sara pe deal,sugerand un fel de sinteya a clipei cu vesnicia, pana intr-atat incat nu se mai poate sti daca glasul buciului vine dintr-un trecut indepartat sau din intinderile ce-l impresoara in prezent pe poet, absorbindu-le linistea in melancolicele lui sonorizari.

Apoi, intr-un cadru mai vast al decorului rustic, - in care eternitatea, vechimea si clipa se determina si se intrepatrund, - sub vraja lunii, poetul ne face sa vedem turmele, care urca dealul in lumina stelelor ce "le scapara-n cale", si sa auzim apele "clar izvorand in fantane" ca intr-un murmur de

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

plans, in timp ce iubita il asteapta sub un salcam, "catind" prin frunza lui rara. Cu inima plina de dor, cu fruntea plina de ganduri, in lumina stelelor si a lunii, care trece pe cer "asa sfanta si clara":

" Sara pe deal buciumpul suna cu jale,
Turmele-l urc, stele le scapara-n cale,
Apele plang, clar izvorand in fantane;
Sub un salcam, draga, m-astepti tu pe mine."

Privelistea inserarii este vazuta mai departe, de la inaltime , intr-o perspectiva larga. Linistea deplina a universului inconjurator, armonia lui perfecta se stabilesc prin comuniunea poetului cu trecutul, cu vechimea, prin solidaritatea lui cu viata nesfarsitului sir de tarani traitori pe-aceste pamanturi, care au ridicat, veac dupa veac, vechile case si au ascultat rand dupa rand, glasul vechiului clopot, care "imple cu glasul lui sara". Urmasii lor se intorc acum de la camp, osteniti cu coasa-n spinare si, in timp ce nourii "curg", intretaiatide primele raze ale lunii, aparuta pe bolta cerului, se aude scirtiitul cumpenei de la fantana in adierea vantului, apoi murmurul de fluiere al ciobanilor de la stana si toaca de la biserica satului, care rasuna mai tare, in valea plina de fum:

" Nourii curg, raze-a lor siruri despica,
Stresine vechi casele-n luna ridica,
Scartaie-n want cumpana de la fantana,
Valea-i in fum, fluiere murmura-n stana.

si osteniti oameni cu coasa in spinare
Vin de la camp; toaca rasuna mai tare,
Cloputul vechi imple cu glasul lui sara,
Sufletul meu arde-n iubire ca piatra."

Poet al amurgului si al noptii, ca oricare mare romantic, ca unul dintre marii contemplativi ai lumii, Eminescu este, in acelasi timp, si un poet al luminii. Daca nocturnul eminescian se inscrie pe orbita romantismului european, cu particularitati inesa nationale, care il sustrag pe poet influentelor negative, repudiind culorile intunecate, fantasticul lugubru, lumina, pe care o canta Eminescu, vine nu numai din afara, ci si din interiorul lui, ca expresie a unei dispozitii sufletesti, morale, ca o identificare a poetului cu lumea, cu viata atator nenumarate generatii anterioare, puse in miscare de aceeaasi dorinta de a trai si de aceeaasi nazuinta spre fericire. Este tocmai ceea ce alcatuieste idealul acestei idile, justificandu-i interesul si farmecul deosebit.

Fenomenele si aspectele din natura se rasfrang adanc in sufletele indragostitilor. Daca ochii mari ai iubitei cauta melancolic luna prin frunzisul rar al salcamului, iar aparitia stelelor ii umple pieptul de dor si fruntea de ganduri, tot astfel "sara pe deal", cu toate elementele ei rustice de viata, scaldate in voluptuasa vapaie a lunii, aprinde mai tare focul iubirii in sufletul poetului, care se apropie de intalnirea in cateva clipe cu iubita lui "sub inaltul, vechiul sacam":

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

" Ah! in curand satul in vale-amuteste;
Ah! in curand pasu-mi spre tine grabeste:
Langa salcam sta-vom noi noaptea intreaga,
Ore intregi spune-ti-voi cat imi esti de draga! "

Cugetul poetului, de-atatea ori asaltat de framantari si indoieli, se regaseste si-si regaseste, astfel, mangaierea suprema in plenitudinea unei asemea nopti de iubire inteleasa:

" ... – Astfel de noapte bogata,
Cine pe ea n-ar da viata lui toata? "

In acest peisaj plin de farmec, indragostitii se simt, asadar, ca intr-o lume a lor, pe deplin fericiți. Finalul poeziei care aterne pe lacuri o liniste suprema, insemna o invitatie puternica la optimism si incredere, insemna o chemare la intoarcerea catre frumusetile lumii concrete, adecvate minunilor care asigura trainicia si bucuria vietii. Iubirea, care implineste si purifica, este ridicata, si de asta data, la un nivel de principiu universal.

Imbogatit si desavarsit cu aceasta atmosfera de visare si nazuinta, ce determina forta lui de seductie, poemul "Sara pe deal" pune in valoare si o anume viziune agresta a poetului, pe care o reia, in alt chip, si intr-un fragment din scita postuma, de observatie realista, la curtea cuconului Vasile Creanga, unde reintalnim acelasi tablou al amurgului la tara:

..."Abia sara, cand satul devine centrul pamantului ce-l inconjoara, se incepe acea duioasa armonie campeneasca, idilica si impaciuitoare. Stelele izvorasc umede si aurite pe jumaltul cel adanc si albastru al cerului, buciul se aude pe dealuri, un fum de un miros adormitor imple satul, carile vin cu boi osteniti, scartaie, din lanuri, oamenii vin cu coasele de-a umar, vorbind tare in tacerea sarii, talangele turmelor, apa fantanilor, cumpenele suna, scranciobul scartaie-n vant, cainii incep a latra si prin armonia amestecata s-aude, plin si languros, sunetul clopotului care imple inima cu pace".

Chiar daca acest text an proza anticipeaza sau nu poezia "Sara pe deal", viziunea vietii satului, proiectata in amurg, este tesuta si aici intru totul din aceleasi elemente, care potenteaza considerabil reveria si afectivitatea.

Dar iubirea idilica a poetului este asistata in "Sara pe deal" nu numai de elementele naturii inconjuratoare, dar si de astri, de luna si de stele, care o invaluie cu nimbul lor cosmic, largind astfel pe scara imensitatii scena iubirii, care, in general, este limitata la un cadru pamantesc. Caci marile sentimente omenesti, - si in primul rand cel al iubirii, - prin puritatea si intensitatea, adeseori incendiara, ce le caracterizeaza, tind sa treaca dincolo de orice limita, inaltandu-se spre astri cerului nemuritor, ca in vechile mituri platoniene sau ca in credintele poporului.

Unica, prin accentul ei sufletesc, prin armonia ei interioara "Sara pe deal" este unica, deopotriva, si

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

prin realizarea ei artistica, ca si prin forma ei metrica. in primul rand, elanul nestavilit si calmul – efecte ale certitudinii in iubire – daruiesc poeziei o inegalabila forma artistica, imaginile auditive impletindu-se cu cele vizuale. Daca "buciumul suna cu jale", - si este cazul sa mentionam ca, de pilda, in acest al doilea emistih al primului vers, frecventa vocalei "u" sugereaza, prin excelenta, sunetul prelung al zbuciumului -, daca "apele plang" izvorand in fantane, sau daca toaca "rasuna mai tare", iar clopotul, "imple cu glasul lui sara", in scimb stelele "nasc umezi pe bolta senina", luna trece pe cer "sfanta si clara", nouii "curg", "valea-i in fum", iar oamenii "vin de la camp" cu "coasa-n spinare".

Aceasta maiestrita imbinare de imagini – sugerand cadrul peisagistic, intr-un perfect acord cu ritmul de viata al satului, inaintea linistii nocturne, si cu starile sufletesti ale poetului, nerabdator sa-si intalneasca iubita "sub inaltul vechiul salcam", pentru ca, impreuna, sa se cufunde in adanca pace a naturii – isi asociaza muzicalitatea expresa a versurilor, conferind poeziei o inegalabila forta de saeductie.